

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Факультет цивільної та господарської юстиції
Кафедра цивільного процесу

*До 150-ї річниці з дня відкриття першої
судової палати у м. Одеса*

Новели цивільного процесуального законодавства: ПРЕДСТАВНИЦТВО

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

м. Одеса, 16 травня 2019 року

Одеса
Фенікс
2019

УДК 347.9

Н 72

Укладачі:

Голубєва Н. Ю. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного процесу, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Островська Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Коробенко О. О. – асистент кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Сатановська О. В. – старший лаборант кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія».

Новели цивільного процесуального законодавства:
Н 72 представництво : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. ; до 150-ї річниці з дня відкриття першої судової палати у м. Одеса (м. Одеса, 16 травня 2019 року) / за заг. ред. д.ю.н., проф. Н. Ю. Голубєвої. – Одеса : Фенікс, 2019. – 200 с.

Укр. та франц. мовами

ISBN 978-966-928-404-4

УДК 347.9

*Матеріали видано за авторською редакцією.
Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу
несуть учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти
та структурні підрозділи вищих навчальних закладів та установ,
які рекомендували ці матеріали до друку.*

ISBN 978-966-928-404-4

© Національний університет «Одеська
юридична академія», 2019

Список використаної літератури:

1. Шамрай О. В. Електронний суд в українському судочинстві: нормативне регулювання та перші практичні здобутки. Університетські наукові записки. 2014. № 3 (51). С. 174-184.
2. Бринцев В. Д. Система організаційного забезпечення судової влади України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.10. Х., 2011. 520 с.
3. Мамченко Н., Хрипун В. Система «Електронний суд» начала роботи в тестовому режимі. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/131992-sistema-elektronnyu-sud-nachala-rabotu-v-testovom-rezhime>
4. Про електронні довірчі послуги. Закон України від 05.10.2017 р. Відомості Верховної Ради. 2017. № 45. Ст. 400.
5. Рішення кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів № 85дп-19 від 06.03.2019 р. URL: <https://www.kdkp.gov.ua/decision/2019/03/26/1320>

Апалькова Інна Сергіївна

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ УЧАСТІ АДВОКАТА У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Однією з основних новел судової реформи стало поступове введення адвокатської монополії. Саме адвокатська монополія покликана підвищити якість представництва особи в суді. Але, як показує практика, подекуди суди не поділяють наміри законодавця та винаходять не передбачені законом підстави для «недопуску» адвоката до участі у справі.

Згідно до ч. 4 ст. 62 ЦПК України, повноваження адвоката як представника підтверджуються довіреністю або ордером, виданим відповідно до Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» [1].

Так, відповідно до ст. 26 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», адвокатська діяльність здійснюється на підставі договору про надання правової допомоги. Документами, що посвідчують повноваження адвоката на надання правової допомоги, можуть бути: 1) договір про надання правової допомоги; 2) довіреність; 3) ордер; 4) доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги[2].

Положення наведених норм процесуального права дають підстави для висновку, що повноваження адвоката як представника сторони мають бути підтверджені оригіналом ордера або довіреністю (оригіналом) цієї сторони, що посвідчує такі повноваження, або її копією, засвідченою у визначеному законом порядку, зокрема, особою, яка має повноваження на засвідчення копії довіреності.

Але на практиці відбувається зовсім інше. Так, наприклад деякі судді стверджують про недостатність документів для представництва в суді або вказують на необхідність зазначення в них «обов'язкових» реквізитів, які жодним законом не передбачені. У справі № 910/2396/18 Верховний Суд повернув касаційну скаргу заявнику, посилаючись на те, що надана ним довіреність не містить інформації щодо надання повноважень на представництво в суді саме адвокату, а не громадянину, та з вказаної довіреності не вбачається укладення договору про надання правової допомоги між скаргником та адвокатом.

Також, окремі суди вимагають виключно оригінали ордерів, як документів, що підтверджують повноваження, інші ж – приймають засвідчені копії таких документів. Цікавою в аспекті «допуску» адвоката до участі у справі є позиція Верховного Суду щодо «неналежності» договору про надання правової допомоги, укладеного до набрання чинності Законом України від 03.10.2017 р. № 2147-VIII та більше ніж за рік до дати подачі касаційної скарги.

Наприклад, у справі № 755/11427/17 Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду відмовив у прийнятті касаційної скарги, попри надання адвокатом ордера на надання правової допомоги клієнту. Відмовляючи у прийнятті скарги, касаційний суд виходив з того, що представник не подав документи, які підтверджують статус представника скаргника як адвоката (свідцтво про право на заняття адвокатською діяльністю або посвідчення адвоката України), а також що договір про надання юридичних (адвокатських) послуг датований до набрання чинності Законом України від 03.10.2017 р. № 2147-VIII та більше ніж за рік до дати подачі касаційної скарги. Суд дійшов висновку, що все це робить неможливим встановлення дійсних намірів скаргника

щодо уповноваження представника на представництво його інтересів у судах, у тому числі у Верховному Суді [3].

Не можна залишити поза увагою практику Європейського суду з прав людини щодо доступу до суду. Наприклад, у рішеннях у справах «Мушта проти України», «Перетяка та Шереметьєв проти України», «Ашінгдан проти Сполученого Королівства» тощо ЄСПЛ неодноразово наголошував, що право на суд, одним з аспектів якого є право доступу до суду, не вважається абсолютним і може підлягати дозволеним за змістом обмеженням (зокрема, щодо умов прийнятності скарг). Такі обмеження не можуть зашкоджувати суті права доступу до суду, повинні мати легітимну мету, а також має бути обґрунтована пропорційність між застосованими засобами та поставленою метою [3].

Натомість з вищенаведених ухвал Верховного Суду про повернення скарг (залишення їх без руху) незрозуміло, чи мають легітимну мету встановлені судом обмеження щодо подання адвокатом копій його посвідчення або свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, оскільки подання цих документів для підтвердження повноважень не передбачається процесуальним законом, а актуальна інформація щодо адвоката міститься в загальнодоступному Єдиному реєстрі адвокатів України.

Таким чином, незважаючи на завдання Верховного Суду забезпечувати сталість та єдність судової практики, наразі суд вищої інстанції формує суперечливі правові позиції щодо визначення переліку документів для підтвердження повноважень адвоката як представника та вимог до цих документів.

Список використаної літератури:

1. Цивільний процесуальний кодекс України: Кодекс України № 1618–IV від 18.03.2004 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618>– 15
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.01.2017 р. № 1798-VIII // Відомості Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kdkako.com.ua/uchast-advokata-v-sudovomu-procesi-dopustiti-ne-mozhna-vidmoviti/>